

DOMOVINA

Izide dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rotkopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kruno temeljne pristojbine ter od vsake peti vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročniki za celo leto 8 krun, za pol leta 4 krun, za četr leta 2 krun; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

K desetletnici Sav. podružnice „Slovenskega plan. društva“.

Dne 15. t. m. bode Savinska podružnica „S. P. D.“ praznovala desetletnico svojega obstanka ter v to svrhu priredila primerno planinsko slavnost v lepi Logarjevi dolini. Poročali smo že nekaj krat o tej slavnosti v našem listu in opozarjali nanjo cenjene čitatelje in rodoljubne čitateljice „Domovine“, sedaj pa, ko nas le nekaj dnevov še loči od slavnostnega dne, naj nam bodi dovoljeno spregovoriti par besed o delovanju Savinske podružnice ter važnosti njeni.

Ko se je ustanovilo „Slovensko planinsko društvo v Ljubljani“ za vse slovenske pokrajine ter po društvenih pravilih imelo dovoljenje snovati podružnice, se je nekaj rodoljubnih in za krasote Savinskih planin vnetih mož v gorah savinski dolini pogovarjalo, ali bi ne bilo pri-
lično za Spodnji Štajar, zlasti za planine ob bistri Savini, napraviti podružnico, katere namen bi bil pospeševati turistiko v omenjenem pogorju ter opozarjati domačine in tujce na naravne krasote naših gorskih krajev.

Beseda je meso postala. Leta 1893. vršil se je v Mozirju ustanovni shod, po katerem se je pričelo takoj resno delo. Pod spretnim vodstvom načelnika g. Frana Kocbeka, nadučitelja v Gornjem gradu, se je mnogo storilo in res čuditi se moramo, da je v kratki dobi desetih let „Savinska podružnica“ naredila toliko važnih naprav, ki so domačemu prebivalstvu in pa tukaj popotujočim tujcem neprecenljive vrednosti.

Pač resnične so pesnikove besede:

Lepšega nikjer ni kraja
Kakor kraj je vrh planin“.

kajti na visoki gori zreš brez skrbi po širokem božjem svetu in občuduješ globoke doline, po katerih se liki srebrna nit pretaka voda bistrih

rek, doline polne belih mest, trgov in vasi, zelenih gozdov in travnikov ter zlatorumenega polja. Na gori si prost duhomornih skrbi, pozabiš vse nadloge in težave, ki te v vsakdanjem življenju tarejo in mučijo, ki ti grenijo itak grenko življenje. Tukaj dihaš v sebi sveži gorski zrak, kateri kaj blagodejno deluje na tvoje v boju za obstanek razdrapane živce ter te bodri k uspešnejšemu in intenzivnejšemu delu. Poleg tebe cvetijo cvetlice, kakršnih v dolinah iščeš zastoj. In te gorske cvetlice! Kak razloček med onimi po dolinah in temi, viharjem in nevihtam kljubajočimi cvetkami, hčerkami gor! Njihova barva je krepkejša, kakor onih v dolinah in prav pravi pesnik:

Tam dol mehkužne hirajo,
Se razcvetijo, se umirajo.“

Da da,

Lep je božji svet,
Gora mu je cvet.“

Toda do zadnjih let ni bilo lahko uživati vse to, ter hoditi na gora. Najdivnejše točke planin so bile skoraj nepristopne; manjkalo je potov, manjkalo udobnosti, kakršne si je želel marsikdo. Komaj si z velikim trudom, v potu svojega obraza, prilezel na kak vrhac, nisi utegnil se dolgo muditi ter se razgledovati po svetu; kajti misliti si moral na odhod, da prideš do večera zopet v kak kraj, kjer te bode sprejela postelj v svoje varno krilo in kjer si bodeš zopet uredil svoj kruteči želodec.

Dandanes je to drugače. Planinske kočice sprejemajo pod gostoljubno streho, tukaj si odpočiješ od pota ter se pripraviš za daljno turo. Koliko važnosti je to, ve vsak, ki je kedaj že nosil svoje kosti po planinah.

Savinska podružnica je postavila sledeče gorske stavbe: Kocbekovo kočico pod Ojstrico in zraven nje prelepo kapelico sv. Cirila in Metoda (1770 m), Lučko kočico, verando pri slapu pod

Rinko, Gornjegrajsko kočico na M-nini planini, Mozirsko na Goltah, Hausenbichlerjevo na Mrzlici nad Žalcem in kočico na Boču. Razun teh popolnoma dobro urejenih koč je še naredila dosti novih potov, stare popravila in zaznamenovala ter skrbela za napise in druge vsem dobrodošle naredbe. Sodelovala je pri vseh zadevah, ki so se vršile v blagor prebivalstva.

Vse, kar je Savinska podružnica storila, navesti, bilo bi preobširno, pač pa mora vsakdo pripoznati, da je ona ena izmed najmarljivějšíh društvenih institucij.

Delovanje Savinske podružnice pa je tudi velike narodne važnosti. Prej so bili v planinah le samonemški napisi, sedaj pa ima slovenščina prvo mesto. V planinskih kočah nemških društev so Slovence, ki so slučajno hoteli v njih prenočevati ali vedriti, insultirali; v kočah „S. P. D.“ pa je vsak gostoljubno sprejet, bodisi Slovenec ali Nемец. Čeh ali Lah itd.

Kdor vsaj nekoliko zasleduje delovanje Savinske podružnice, mora odkrito pripoznati, da je ona velikanskega narodno gospodarskega pomena.

Dovolj o tem.

Kakor smo izvedeli, se boče dne 15. t. m. zbralo v Logarjevi dolini precej udeležencev pri slavnosti. Oglasili so se Ljubljanci, Celjani in Kamničani, ki pridejo v večjem številu, sploh pa bodo zastopani vsi večji kraji Savinske doline in okolice. Razne podružnice „S. P. D.“ in druga narodna društva pošljejo svoje zastopnike, kakor tudi pride iz Jezerskega, kjer je kolonija Čehov, precej naših bratov.

Mi pa kličemo vrlim planincem in njih prijateljem krepak planinski pozdrav! Savinski podružnici pa želimo, naj bi drugi decanji bil tudi tako poln uspeha, kakor je bil prvi.

Vivat, crescat, floreat!

LISTEK.

Fantazija ob luni.

(Ortica iz življenja, epikal K. Sp.)

„Kaj pa še, gospod Vidov je pošten mož, vse kar govori ljudstvo o njem, je gola laž. Jaz vsega tega ne verjamem, da bi bil on na tako slabem glasu. To si ti le samo domišljnja, draga moja,“ rekla je Dragica, kaj dčna gospica male rasti, rdečega lica, zapeljivih oči in črnih las ter se naslonila na glasovir in jela naglo puliti iz nedolžnega klinčka lističe na cvatnem venčku.

„Dragica, ti si še mlado, neizkušeno dekle, svet pa je zapeljiv; lahko je zaiti s prave poti, a vrniti se zopet, to ni lahko. Ti veš, kako je zapeljal Vidov že lansko leto neko dekle in jo spravil popolnoma ob čast in ravno isto boče tudi s teboj. Slišala sem že, kako govore in sodijo nasramni jeziki o tvojih večernih izprehodih z Vidovim in o njegovih mnogih obiskih. Zato te prosim še enkrat, ogibaj se tega dijaka in ubogaj rajši svojo zvesto prijateljico, ki ti hoče le dobro!“ Tako je govorila Mara, dama kakih petintrideset let stara, precej resnega obnašanja; videlo se je, da ji je bilo mnogo ležeče na tem, da bi rešila to mlado deklico iz nečistih in poželjivih apon tega človeka.

„Pusti me vendarle pri miru s svojimi izmišljenimi ugovori! — Sedaj pa mi je že vsega tega dovolj! Vse tvoje prizadevanje ti je zaman — jaz občujem s komer hočem! — Adjo!“

Te besede izgovorivši je „Ta mala“, to je bilo namreč lma, s katerim smo jo povsod v naši navadno le iz nekoliko glav obstoječi družbi zvali, naglo iz sobe zapustivši prijateljico samo, zato ker ji je hotelo le dobro. Čudno, da se je Dragica mahoma tako izpremenila v obnašanju nele samo proti Mari, ampak proti vsem udom dosedaj prav prijetne družbe; nekoliko trenutkov poprej je odpravila prav prijazno tudi mena, ki sem prišel, da bi pri njej užil zopet nekoliko prijetnih uric, kakor je bilo to navadno drugokrat.

Čudno, že zopet sem imel priložnost izpoznati kako raznoliko je žensko srce, danes je tega, jutri pa onega, podobno je vetru, ki povzroča tuintam jako prijetne čute, a drugokrat pa brije zopet, kakor da bi vlekel kožo s telesa.

Ko sem taval kmalu potem že v mraku po cesti domov, vrinile so se mi vsakovratne poprejšnje dogodbe in zabave še enkrat v glavo. Med drugim se epominjam kolikokrat mi je Dragica poprej rekla gorko stiskaje roko: „Pridite zopet kmalu!“ A danes sem slišal nasprotno, rekla mi je: „Jeziki so hudi, prosim, ne hodite tolikokrat, ker moja čast je v nevarnosti!“ —

Kakor navadno, jaz sem obračal, a Dragica je obrnila!

Mnogokrat ava ob luni sedela v „gaju“, v najprijaznejšem kotiču drug ob drugem ter poslušala mile slavčkovne pesmice, mnogokrat sem nadalje tukaj poljubil njeno nežno lice in o pritisnil na srce in ona — se ni branila — krasne so bile ure, počutil sem se že srčnega — toda varal sem se, ali bolje rečeno, bil sem varan. — Dragica je želela izpremembe, prišel je pravi „nepripravi“, očaral jo je s svojimi praznimi in nasetimi govoricam. — zaljubila se je popolnoma v njega — in za koliko časa, to se še ne zna — — — Rekla mi je končno, da se hoče že zabavati. —

„Prijatelj, kaj si tako zamišljen,“ udari me mahoma nekdo po rami; ravno ugodno mi je bilo, da me je vdrnil ta ponečnjak in sanjarij o tako hitro minolih krasnih časih. Bil sem že zopet v maglu, torej doma in to mi je ugajalo.

„A, ti si, Karol?“ mi rečem.

„Gotovo prideš zopet iz M?“

„Da, in zadnjikrat!“

„Zakaj?“

„Kar nočem biti peto kolo pri vsem —“

„Torej si je drugega izbral?“

„In še kakoga!“ Vidov, tisti nepripravi iz črne šole je sedaj na vrsti, dokler ni ho unpet drugega. —

Agrarna vprašanja.

Piše dr. A. B.

III Pomanjkanje poljedelskih delavcev. (Dolge.)

Od časa, kar se je v stari Evropi vedno višje poudarjala industrija in trgovina, odkar so se začeli Evropejci v večjih množinah izseljevati v tuje kraje, posebno v Ameriko, odkar so se življenske razmere ljudstev spremenile, od teh časov, desetletja sem toži evropski poljedelec o pomanjkanju delavskih moči. — Večji posestniki ne morejo pravočasno opravljati poljskih del, ne o pravem času sejati in ne žeti, ter so morali v mnogih krajih intenzivnejše obdelovanje zemlje sploh opustiti. Koliko vsled tega pomanjkanja zadostnih delavskih moči poljedelstvo trpi, si lahko vsak sam predstavlja.

Dejstvo, da se tudi naši slovenski poljedelski delavci in mali posestniki izseljujejo, in da tudi pri nas na slovenskem primanjuje ljudi za intenzivno obdelovanje zemlje, se ne da oporekati. To izseljevanje se vrši deloma v mesta, deloma na taje, posebno nemške kraje, deloma v Ameriko. Iz spodnjega Štajarskega in Koroškega gredo mladi ljudje, najboljša moč posestnikov, zvečina v nemška industrijska središča, posebno na gornje Štajarsko, in znano je, da živi n. pr. okoli Leobna velika kolonija slovenskih delavcev, ki so seveda v narodnostnem oziru za nas izgubljeni, in ki s svojo močjo in vztrajno delavnostjo v gospodarskem oziru množijo tuj kapital. Mnogo naših ljudi gre na Prusko, posebno v Vestfalsko, od koder se mnogi nikdar več ne vrnejo ter so za nas za vedno izgubljeni. Iz Kranjske, sploh iz južnih slovenskih pokrajin pa se izseljujejo našinci v italijanske kraje, kjer jih kot pridne delavce dobro rabijo ali pa v Ameriko. Le malo je takih, ki se z Amerike s ovnikom v žepu vrnejo. Večina ostane onstran morja v novi domovini, doma pa propada dom in polje.

Ta izseljevanja so le naravna posledica naših poljedelskih razmer. Glavni vzrok jim je želja po nekem lepšem, brezskrbnejšem življenju. Ljudje na kmetih vidijo, kako se v mestu dobro živi, koliko različnih ugodnosti mesto ponuja; vidijo, da ima navadni dninar in delavec za delo naložene ure, in da se po skončanem delu vrne na dom k svoji družini. Medtem ko morajo oni na kmetih vstajati v jutro, ko se zora vzdigne, in delati v potu svojega obraza v trdi zemlji pod pekočim solncem težka dela do teme, dokler se sploh še kaj vidi, gre mestni delavec ob 6. ali 7. uri zjutraj na delo, ima med dnevom določene ure za počitek in skonča delo ob 6. ali 7. uri zvečer, ne da bi se moral brigati, kakó in koliko je naredil. V soboto pa dobi zaslužen plačo, in ima dovolj in boljše priložnosti, si s svojim zaslužkom urediti življenje prijetnejše

kakor oni na kmetih. Seveda vidi naš kmetijski delavec in mali posestnik samo prijetne strani mestnega bivanja, vidi samo lepo oblečene ljudi, lepe gostilne, lepe prodajalne, koncerte, godbe in gledališča, ne vidi pa zaduhlih lukenj, v katerih prebivajo delavci v mestih, ne vidi nešteto vilo sirot, pol nagih žensk in otrok, ki pohajajo po ulicah, ne čuti smrada in dima in ne gladu zapuščenih delavskih družin, katerim je prezgodaj umrl krušni oče. Res je tudi na kmetih dosti siromašnosti, pa toliko in tako hude bede kakor v mestih ni.

Poleg tega na videz malenkostnega vzroka za izseljevanje v mesta, katerega pa more v vsej njegovi moči presoditi le tisti, ki kmetstvo dušo dobro pozna, je upoštevati vsekakor tudi dejstvo, da se za mestnega, fabričnega delavca več skrbi, da so se za njega uvedle mnoge dobrodelne naprave in da obstaja mnogo njega varujočih zakonov, da se pa za poljedelskega delavca za dekline in hlapce, za male posestnike, ki se obenem tudi pogode za delo, dosedaj ni storilo ničesar. Stanje teh je ostalo na stopnji, kakor pred desetletji. Sam sebi prepuščen je delavski stan na kmetih propadal in propal — tako da imamo sedaj mesto čilih in zdravih moči, mesto zadovoljnih poslov in samostojnih malih posestnikov le še bebove ali starikave ženske in možake, mladi in delavni ljudje pa poljedelstvo zapuščajo in silijo v mesta, kjer se ali ohranijo na površju in si ustanovijo existenco ali pa moralčno in fizično propadejo ter množijo mestni proletarijat.

In s takimi inferiornimi, slabimi in neukimi močmi naj potem poljedelec napreduje in se okrepi?

Tudi naši večji in veliki posestniki se bodo morali na lastnem telesu prepričati in poučiti, da se s takimi močmi ne more zboljšati kultura, da se nasprotno kmetijstvu le more pomoči, če se delavsko vprašanje kot eno najvažnejših čim prej reši in se posreči to izseljevanje v mesta in tujino vsaj nekoliko omejiti in kmetijstvu pridobiti ali ohraniti povprečno dobre delavske moči. — Izseljevanje se seveda ne bo dalo nikdar popolnoma preprečiti, more se pa omejiti s tem, da se kakor za mestne tako tudi za kmetijske delavce skrbi ter se jim pomore do strpljive existence.

Študiranje tega vprašanja priporočam predvsem bodočim stanovskim zadrugam. V njih delokrog spada to razmotrivanje. Sredstev ne bo težko najti in nekatera so se v drugih krajih že poskusila.

Tako bi bilo dobro premišljevali in bi se moralo uvesti obligatorično zavarovanje poslov, dekel in hlapcev ter onih delavcev, ki so s samostojnim večjim posestnikom v kontraktu zvezi, za slučaj bolezni, nezmožnosti za delo, starosti in nezgod, kakor je vse to deloma že

upeljavano postavnim potom pri industrijskih in obrtnih delavcih.

Skrbeti bi nadalje bilo, da dobijo delavci in posli primerna stanovanja mesto ležišč v hlevih in smrdečih luknjah ali skednjih in parnah. Urediti bi se morala dolga časa za delo, in gledati bi se moralo, da dobe delavci in posli življenskimi razmerami primerne plače. Upoštevati bi se moralo tudi to, da je v interesu večjih posestnikov in kmetij, pomoči delavcem do samostojnosti, da postanejo sčasoma posestniki z lastno hišo in malim posestvom, ki bo v nekolikosti — četudi mali meri — prehranjalo družino. Predvsem pa se mora naš kmet otresti pogubnega mnenja, da je za poljedelskega delavca vsak, in še tako neuk človek sposoben.

Skrbeti se mora torej za zadostni pouk delavskih strok, za njihovo izobrazbo, posebno v poljedelstvu. Seveda bi trebalo ob enem reform pri kmetu ozir. večjem posestniku samem. Dokler se ta ne bo reformiral, tako dolgo sploh ni pričakovati zboljšanja kmetijstva in — njegovega delavstva ter ni računati, da bi se delavske razmere na kmetih spremenile.

Vsa ta in še mnoga druga vprašanja čakajo nujne rešitve. Kličem torej zopet na delo in vabim zopet naše kmetovalce in njihove prijatelje, da se začnejo že enkrat gibati v svojo lastno korist.

Celjske in štajarske novice.

(Koncert narodne godbe) v soboto 15. t. m. zvečer v „Narodnem domu“ nudi bode, kakor čujemo, udeležencem z ozirom na izbran spored prav poseben užitek. Godba bode svirala poleg nekaterih lepih starejših komadov tudi precej novih izbranih skladb. — Gotovo bode podporne godbe ter sploh celjske in druge Slovence zanimala vest, da praznuje celjska narodna godba ravno s prihodnjim koncertom svoj 100. javni nastop, — jubilej, ki ga privatna godba redko doživi. Radi tega je pričakovati, da nihče ne zamudi te prilike ter pokaže s svojim obiskom naklonjenost godbi, ki jo v sedanjih politično neugodnih časih gotovo v polni meri zasluži. Vstopnina za udeleženca, za neude 50 v.

(C. kr. okrajnemu glavarstvu v Celju v upoštevanje.) Dne 17. t. m. se vrše v Celju volitve pridobinske komisije davčne družbe 2., 3. in 4. razreda za mesto Celje. Pri volitvah v prejšnji dobi so bili izvoljeni sami Nemci in je tudi politična kot davčna oblast imenovala poleg izvoljenih članov v komisijo same Nemce, dasiravno ji ne more biti neznan, kako znatno število slovenskih davkoplačevalcev je vsled tega brez vsakega vpliva pri poslu pridobinske komisije. Prav škandal bi bil, ako bi se pri letošnjem imenovanju članov pridobinske komisije hotelo s strani pristojne oblasti zopet enako po-

„Torej Ti žaluješ?“

„Kaj pa še, ne bodi vendar tako bedast, saj jih je še več! — Nikar ne misli, da bi šel v Dravo ali pa, da bi še noč nastavl samokres na srce, kakor nekdo, ki je streljal na svoj prat, ker drugega cilja najbrž ni imel. Sedaj pa dovolj o tem! — Pojdi, Karol, greva rajši k „Jelenu“ na čašo piva — — —“

Tašča.

Maloruski, spisal Marko Vovčok.

I.

Živela je nekoč v naši vasi udova Oriha. Jaz sem bila še otrok in se ne spominjam dobro, ali čula sem vse od pokojne matere. Bila nam je Oriha soseda. Pred očmi mi je ta Oriha, kakor v megli: visoka, v rdeči kapici.

Mož ji je še davno umrl; starejšega sina so ji Turki ubili, mlajši je bil pri materi in gospodaril. Prvi mladenič v selu: krasen, da bi mu mogel z lica vodo piti, okreten, vesel in delaven. Mater je zelo spoštoval in stara je pazila nanj in ga čuvala bolj, nego oko v glavi.

Namislila si je Oriha, da bo oženila svojega Vasilja in začela je iskati ugodne deklice. Če se snidejo devojke na ulici in se poigrava — precej je Oriha tam in prisluškuje. . .

— Ne jemlji, — govori, — moj sin, bogate; mi sami nismo bogati; poišči mirno in dobro.

— Dobro, mati! Poiščite jo Vi, in jaz se bom oženil.

Ko je mati iskala, jo je sam našel. Bilo je v Višenjakah na letnem sejmu in od tega dne je odhajal vsak večer z doma. Mati je spoznala to, prej kot vsi drugi: Vasilj hodi k Hani Koroljevni.

— Moj sin, — mu je rekala, — ne jemlji te bogatašice, ker bo silno ohola: to je očetova hči, razposajena in domišljava; varuj se je!

Ni bilo druge. Poslali so snubače in naredili svatbo. Pripeljali so mlado k tašči.

Koliko je imela dote! Vozili so ga na deveterih volih in pred vsakim so šli štirje voli. Vsi so jo občudovali; kakor polna roža. Samo stara Oriha jo je neveselo pogledala, dočakavši jo s soljo in kruhom.

II.

Preživeli so leto dni. Kakor je mlada Oriha prišla na ulico in spregovorila, ali se nasmejala, so se je tudi stari ljudje razveselili.

Ako je kdo vprašal staro Oriho:

— Kaj delajo Vaši otroci? Imate-li dobro nevesto?

— Da, kakor očetovo hčer, — odgovori in ne reče ničesar več, kakor da je gluha.

Nekoč je moja mati delala v svoji hiši. Pride Hana. Mati jo pogleda: zelo je utrujena. Sede zraven nje, pa reče:

— Kaj ti je, moja Haljocka? Zakaj so ti oči vpale? Kaj si se razžalostila?

Hana ploskne z rokama in solze se ji vlijejo, kakor biserno zrnje:

— Tašča me ne ljubi. Ogovarja me, tira me z božjega sveta in mi prigovarja, da sem očetova hči! . . . Oče moj, ko bi bil ti vedel, kako bom nesrečna, bi me bil že v povojih v globokem studencu vtopil!

Mati vpraša, kaj je in kakšen razpor je nastal.

— Ona me že iz prva ni imela rada. Moje najlepše svilene pregače mi je pokvarila, karkoli vzamem v roke, vse se mi pokvari; a vstanu temu je kriva ona, to jaz dobro vem! Vse mi izkazi! Vedno govori Vasilju: „Prodaj te volove, (ki jih imam od očeta). A jaz govorim: Ne! Zakaj se naj prodajo? Vasilj jih res ni peljal na sejma, s ona se je navadila na mene: „A vražja hči, ti si me osirotela! Moj Vasilj se je odvrnil od mene! Toda čakaj! Jaz se ti bom že zahvalila!“

— Ubogaj jo, Hana, — ji govori moja mati.

— Kaj hočeš storiti?

— Zakaj se ji naj pokorim? — vikne Hana.

— Ne! Kakor kdo govori, tako se mu odgovarja.

III.

Neke noči ne more mati spati. Sliši . . . v sosednjem vrtu nekdo šepeta, odpre okno in začne poslušati.

stopati. Mi bi morali zoper tako namero že v naprej najodločneje ugovarjati. Da vidimo!

(Markhl v ternu za svetnika v Celju.) Neverjetno zveni novica, da je znani Markhl predlagan za svetnika pri okrožnem sodišču v slovenskem okraju celjskem. To je oni Markhl, ki je zadnjič v sveti jezi zarenčal, da je provokacija, če ga kdo, kadar govori kot uradni predstojnik, slovenski kaj povpraša. Radovedni smo, ali bodo naši poslanci dosegli, da ta mož, ki slovenski jezik kot sovražnik, ne pride v poštev kot svetnik sodišča v skoro izključno slovenskem okraju. Saj bi moral nazadnje zblazniti, če bi se čutil vsakokrat izzivanega, če bode Slovenec z njim v svojem jeziku govoril. To pa ni pravi temperament za sodnika. Torej!

(Slovenski doktorji in nemškutarska zabavitelj.) Jej, jej, kako je posegetalo gospodo za, pred in pod celjsko lažnjivko po celem njihovem pregrešnem truplu, čitaje, da so za vsako nedeljo napovedani slovenski shodi. Ker poznamo te gospodke tako dobro, kakor se le sami morejo poznati, vemo tudi prav dobro, da jih takrat najbolj boli, kadar lažejo, da se jim godi najboljša. V takih slučajih je „vahtarca“ polna smeha in zasmeševanja, ali pod to krinko se skriva razočaranje, zavist in tuptam tudi obupnost. Vse znake prisiljene resignacije kaže tudi notičica v zadnji lažnjivki, naslovljena „Pervaken an der Arbeit“, kjer se nemškutarska reva zgraža nad slovenskimi doktorji. „Kar slabo prihaja človeku v sled samih doktorjev“, vzdihuje ubogo nemškutarsko kljuse in prav radi mu verjamemo, saj so te besede pravi „Arbeitszeugnis“ za vahtarčne pristase, med katerimi je prokleto malo doktorjev razun par celjskih advokatov s slovenskimi imeni in s slovensko krvjo. Kaj pa hočete, revčki, če imate svojo nemškutarsko pamet zaplankano in razum zašit, da vam je doktor „nedosegljiv“, če se prav napenjate kakor ona žaba v bajki in padate v omedlevico zaradi slovenskih bistrih glav, ki vkljub vsem vašim naporom, da bi jim to onemogočili, z najboljšim uspehom dovršujejo svoje študije in prihajajo kot doktorji v svojo domovino. Pa saj je znan oni priznani rek, da je Slovenec, kar se tiče bistre glave, najmanj štirinajst dni pred Nemcem, koliko bo šele pred takimi ljudmi, ki so jim v nemškutstvu možgani zgnili ali pa vsaj spletnili „Vahtarca“ pač zastoj vzdihuje po „svojih doktorjih“. „Wo nichts zu haben ist...!“

(Nemški parni mlin v Celju.) Celjski Nemci bi radi mlieli. Paromlinarja gosp. Petra Majdiča neizmerno zavidajo za veliki promet njegovega podjetja. Zato so sklenili ustanoviti nemški parni mlin. Seveda mariborska paromlinarja Nemca Scherbaum in Franz vsled tega z zobmi škripata, kajti novi parni mlin jima bode odvzel znatno število odjemalcev. Zaradi imena,

katero bi naj nova delniška družba nemških mlinarjev imelo, vnel se je pa velik prepir. Nekateri predlagajo, naj bi se pridjalo ime „allgemeine Cillier Verlustgesellschaft“, ali z drugimi besedami za krah ali polom.

(„Vahtarca“ in ljubljanski izgredi.) Kdo se ne spominja onih groznih romanov, ki jih je spustila celjska lažnjivka v svet ob priliki nemških izgredov v Ljubljani. Cele kolone je posvetila blaženi in baje tako krivo obdolženi ljubljanski nemškutariji, celo en uvoden članek je spogleda znanemu ljubljanskemu razgrajču vele-nemcu Verhouzu, bivšemu pisarčku na kolodvoru južne železnice, ker je isti baje vsled svojih pouličnih barabstev dobil dve pismi, s katerima se mu je baje grozilo s smrtjo. „Vahtarca“ se ni mogla nikakor dovolj izpsovati nad „lopovstvom“ slovenske Ljubljane in je klicala vse biriti in budiče na pomoč zoper „slovenske bandite“, ki velezaslužnemu Verhouzu pretijo s smrtjo. Ni čudno torej, da so se začele tudi oblasti zanimati za grozilni pismi. Potrkali so možje postave pri Verhouzu, ali možic se ni mogel oglašati, kajti ni ga bilo več doma. V največji vročini mu je prišlo na misel, da gre na potovanje — v Italijo, kjer je ravno sedaj gotovo temperatura najprimernejša za potovanje. In šel je na pot, ker mu je v Ljubljani postalo malo prevročje, ker bi bil moral možem postaviti obstat, da je oni grozilni pismi pisal sam, da bi si s tem zaslužil venec in bojno slavo med svojimi vrednimi bratci in morda še kaj drugega. In naša ljuba celjska „lažnjivka“ spoga temu gospodu lažnjivcu v čast cel članek. Sedaj pač vemo, zakaj je pred par dnevi neki sivček s črnim križem na hrbtu tako zadovoljno pomigaval s svojimi ušesi, ko je šel tankaj mimo, odkoder prihaja „vahtarca“ v vsej svoji lažnjivi glori — veselil se je, da mu je Bog dal toliko več pameti, kolikor jo je drugim premalo.

(Gospod P. P. T.) — „Ni treba zahvale! Obramba je bila le naša dolžnost. Haj!“ — „Vahtarca“ milostljivo odklanja zahvalo gospodov uslužbencev c. kr. sodišča v Celju, gg. P. P. T., katere je v sled naše notice o izzivanju s frankfurtskimi trakovi tako hlabro branila, ako se par navadnih psokv, katere je blagovolila izkašljati na nas, more in sme imenovati obramba uslužbenca c. kr. sodišča proti istinitemu izzivanju z veleizdajalskimi frankfurtskimi trakovi. Gospodje P. P. T. že vedo, zakaj so se „vahtarci“ zahvalili, mi pa tudi.

(Iz Dobrne pri Celju) se nam piše: „V predzadnji številki se cenj „Domovina“ bavi z odlično osebo g. Zlatečnika-Potočnika-sina. Kaj, g. urednik, še niste poznali tega gospoda? To se nam dozdeva malo čudno, saj je vendar to tisti Zlatečnik, ki je stuhtal, da sta na Dobrni dve izobraževalni društvi, namreč „Bralno društvo“

in — „fajerber“. Ker je vedel, da je „Bralno društvo“ slovensko, oklenil se je z vsem ognjem „fajerberov“, da bi se izobrazil po fajerberkarsko. Dvakrat je bil baje pri „eksercirungu“ in že je bil „izobražen“. Izstopil je. A pri zadnjem fajerberkarskem bajlanju 4. junija bil je zopet zraven. Slovenski fantje na Dobrni se povprašujejo je-li Zlatečnikovo hrepenenje po fajerberkarski izobrazbi kaj v zvezi s tistimi slavnostnimi 70 sodčki piva, ki so se hoteli stočiti o priliki fajerberkarskega bajlanja, a dosedaj še jim nihče ni odgovoril na to vprašanje. — Kaka da je izobrazbenost g. Zlatečnika-sina, o tem vedo celjski sodniki nekaj pripovedovati; kajti prikupil se jim je baje tako, da so mu naklonili že več mesecev prostega stanovanja v Celju in drugod. Haj!

(Šaleško učiteljsko društvo) je zborovalo dne 8. t. m. v Šalah pri Velenju. Na dnevnem redu je bila hospitacija v II. razredu. Gospica Tončka Likar je obravnavala učno sliko iz slovnice, tema: „Zaimek“. Z vso pozornostjo smo sledili zanimivemu pouku in gđ. učiteljci se je na splošno zahtevanje izrekla zahvala na požrtvovalnem trudu. Izmed dopisov je gospod predsednik Ivan Koropec prečital dopis okrajnega odbora, v katerem se na prošnjo „Šaleškega učiteljskega društva“ podelita dve štipendiji po 300 kron za revne učiteljske s pogojem, da se zavežejo poučevati po dokončanih študijah v našem okraju. Nato se je volil delegat za zborovanje „Lehrerbunda“ v Lipnici, v kar se je oglašil gosp. A. Nerat. Dalje je sledil razgovor o temah za okrajno učiteljsko konferenco. Težko sta prečitala gospoda učitelja Fr. Skaza iz Velenja in J. Smolnikar iz Zavodnje, na kar se je izrekla omenjenima gospodoma zahvala. Potem je predlagal predsednik, da naj naše društvo deluje na to, da se v našem okraju uvedejo za šolske zamude take tiskovine, kakor se nahajajo v mariborskem okraju. Gosp. učitelj Vrečko je predlagal, naj se tudi v naših šolah uvede Bežjak-Schreinerjeva vadnica. Oba predloga sta bila enoglasno sprejeta. Zborovanje so se udeležili z majhno izjemo vsi društveniki in kot gosta gospoda učitelja-voditelja J. Burkart od Sv. Miklavža in J. Peitler iz Št. Vida. Po zborovanju so se zbrali udeleženci v gostilni pri „Dolfu“ k skupnemu obedu. Gospej Dolfovi bodi tem potom izrečena najtoplejša zahvala na njenem trudu, ker je skrbela za izvrstno postrežbo. Vrstile so se razne napitnice, s katerimi se je učitelstvo navduševalo k vzajemnemu delovanju in k vztrajnosti v trudopolnem poklicu. Pozno je bilo, ko smo se ločili s prepričanjem, da smo preživeli lep dan v prijetni družbi. Vi pa, cenjene gospike kolegije in gospodje kolegi, udeležnjte se tudi v bodoče v takem številu društvenih zborovanj, da s tem pokažemo našim nasprotnikom, kaj

— Hana, srce moje! — govori Vasilj. — Zakaj si zopet plakala?

— Ne puščaj me same, Vasilj! Ne morem misliti, kako bi samo en dan brez tebe živel! Meni je tužno in težko!

— Kaj ti je, moja ribica? Morebiti mati? Jaz sem jo prosil, da te ne žali, ko sem odšel.

— Ona mi ni rekla ni besedice, Vasilj, celi dan mi ni v oči pogledala. Žalostno, žalostno je bilo v hiši!

— Kaj to dela ta Orliba! — pomisli moja mati. — A zdi se mi, da je pametna ženska.

IV.

Prišla je žetev, dozorela je Vasiljeva pšenica: krasna, vse klas pri klasu. Naša njiva je ob njegovi in moji materi je hodila skupaj s Hano na polje. Nekega jutra jo je čakala in čakala in odšla sama. Hana je prišla šele po kosilu, vsa blede in vsa se trese; mati se prestraši: kaj se je zgodilo?

— Nekaj me žge okolu srca kakor ogenj, — reče Hana. — Niti stati ne morem. Komaj sem se do njive privlekla.

— In kaj tašča? — jo vpraša mati.

— Oj, teta moja ljubljena! To noč sem jo videla v najini sobici. Prebudila sem se, in ona stoji v mesečini, vsa bela, razmršena. Jaz sem zakričala in ona je odšla.

— To se ti je samo tako zdelo, moje dete! Zakaj bi ona po noči prišla?

— Ne, ne: videla sem dobro.

— Jeli jo videl Vasilj?

— Vasilj ni prenočil doma, ker je odšel... Niti on mi ne veruje... Jaz ne bom danes našla niti snopa, ne morem niti roke vzdigniti. Čakala bom Vasilja, rekel mi je, da pride zvečer in me odvede domov.

V.

Mati je začela žeti. Proti večeru se ogleda in ne vidi Hane; morebiti je odšla domov. Vpraša druge žanjice, če so jo videle; kličejo jo, ne odzove se; grede k onemu mestu, kjer je bila, — ni je! V tem jo najdejo med brazdami... Leži, kakor da spi, krasna in sveža, kakor ovet... Večer je dal Gospod tako jasen, tih, a ona leži kakor živa v pšenici, in klasje se nad njo pregiblje.

Odidejo po Vasilja: bil je nedaleč in kosil; našle so ga, in on odide ves vesel k njej. A ko je v gledal svojo Hano mrtvo, vzdigne koso in se prebode: nihče si ni upal niti z očesom treniti. Tako je padel zraven nje.

VI.

Šle so k stari Orlibi. Pričakala je svojo mater že na vratih, kakor da jo je čakala. Mati reče!

— Vaša nevesta je umrla!

Stara je stisnila zobe in se udarila na prsa z rokama:

— Kaj naj storim? Bilo ji je sojeno! — reče. Ni zajokala, stala je nema, vsa bela.

Mati se je prestrašila in ni vedela, kako ji naj pove o sinu; a že so ju nesli.

— Glejte nesejo oba! — reče mati.

A Orliba vikne:

— Kaka oba?

— Tudi vaš Vasilj je mrtve!

Kako se je prestrašila, kako je odhitela! Malo da ni mrtveca ljudem iz rok iztrgala: prišla ga je za glavo in jokala nad njim... Ah, strašna je bila... Bila je brez roba, aivi lasje so se ji vsuli po plačih, vsa razmršena, vsa krvava; hodila je okolu sina in vikala, kakor bi ji bil Gospod Bog razum vzal.

Preoblekli so mlada in ju položili skupaj na mizo; nekateri so ostali v hiši, drugi odšli. Čudili so se, da ni Orlibe nikjer, kakor da se je v zemljo vgreznila. Res so jo drugi dan našli za zidom mrtvo; vsa je bila črna, črna kakor bezgovina.

Mlada so skupaj pokopali, staro malo pozneje. A hiša se je razvalila; nihče je ni kupil, ker so govorili, da hodi vaak večer, ko izide mesec, mlada Orliba po dvorišču. V tih noči sedi na mesečini, aklepa bele roke in čaka svojo taščo ter jo graja:

— Ti si mene mlado s sveta spravila, stara Orliba!

zmore složno in vzajemno delovanje. Meseca novembra na svidenje v Šoštanju!

(Slov. pevskega društva „Vraska Vila“ na Vraskem) zabava dne 9. t. m. obnesla se je prav dobro. Obširni vrt gostilne „Slovan“ bil je do zadnjega zaseden, k čemur so najbolj pripomogli ljubi gostje iz Zadra, Šoštanja, Motnika in St. Jurija! Tudi Vrančani so bili večinoma zastopani, a prav posebna hvala gre Motničanom, katerim hočemo ta poset podvojeno vrniti. Pevske točke so ugajale in pesem „Na straži“ se je celo morala ponoviti. Mnogo smeha povzročilo je šaljivo ribstvo. Z opombo, da je bil tudi gospod blagajnik s to zabavo jako zadovoljen, izrekamo vsem, kateri so k temu na katerikoli način pripomogli, najsrčneje zahvalo.

(Nove železnice Iz Dunaja se nam poroča, da je železniško ministarstvo že sklenilo trasiranje železnic Polzela-Kamnik in Rečica-Gornjigrad. Izdelovanje splošnega načrta za železnico Kamnik-Polzela se je poverila celjskemu inženjerju Lindauerju, gornjegrajska proga pa dunajskemu inženjerju Rindlu. Začelo se boše trasirati že ta mesec. To je pridobitev v tem oziru neumorno delavnega poslanca viteza Berkasa.

(Ščuvanje zoper slovensko narodnost v Konjicah.) Pred nekaj leti je bil urednik „Slov. Gospodarja“ obsojen v večmesečni zapor, ker je list samo na kratko omenil, da se govori, da bi bili ptujski Nemci počgali bišo nekega narodnega gostilničarja, v kateri se je dan pozneje name raval vršiti slovenska veselica. V Konjicah je pa bil pred nekaj dnevi požar pri nekem možu nemškega mišljenja in so nekateri nemčurji javno dolžili Slovence požiga. Ker je to očitno zelo nevarno ščuvanje zoper vse slovensko prebivalstvo, vložila se je baše zoper nekatere ščuvance kazenska ovadba. Radovedno se pričakuje ukrepov drž. pravnistva.

(Št. Jurij ob juž. žel.) Sicer malo pozno, ali vendar prosimo za sprejem sledečih vrstic. Veselica podružnice družbe sv. Cirila in Metoda dne 2. t. m. je uspela nad vse pričakovanje iz borno. Obiskali so nas v veliki množini vrli Celjani, na čelu s svojimi požrtvovalnimi društvi, prišli so gostje iz vseh krajev zavedne okolice, prišli so iz Savinjske, Savske, Dravinjske in Dravske doline, — prišli so iz bele Ljubljane. Precej velik vrt in še zato nalašč prirejeni prostor je bil do zadnjega sedeža natlačen. Ob pol treh nam je pripeljal lokalni vlak, ki ima v navadi le tri vozove — polnih štirinajst vozov milih gostov samo iz južnih strani. Na čelu „Narodna godba“ in „Celjski Sokol“ so koračili na 20 minut oddaljeni veselici prostor, povsod navdušeno pozdravljeni. Na licu mesta je vse pozdravil podružnični načelnik gospod Praunseil ml. z navdušenimi besedami, zagotavljal, da jih našega velikega veselja na obisku, kjer se zopet nudi lepa prilika, da si posegamo brataki v roke, v nemajoči se za narodno svetinjo s tem, da položimo vsak po svoji moči dar — domovini na altar! Krepki „živio“-klici so doneli v priznanje govornikovih besed. Starosta „Celjskega Sokola“, g. dr. Dečko, se mu zahvali v izbranih besedah naglašujoč, da je „Sokol“ zmiraj pripravljen poleteti med narod, ga braniti in navduševati ter čuvati enako sokolu v zračnih višinah s svojim bistrim očesom naše narodne svetinje. „Radi smo se odzvali vabilu zavednih šentjurčanov, radi prebijemo med vami nekaj prijetnih ur v bratski slogi — zavečajoč se, da smo svoji med svojimi!“ Gromoviti „živio“-klici na stotine zbranega naroda so temu pritrjevali. Na to je hitel iskat vsak zavetnega prostorčka, da se odpočije in okrepča. Ob štirih se je pričel koncert, o katerem smo že poročali, in telovadba „Celjskega Sokola“. Med tem so pridno delali pododseki. Vrle narodne gospice in dekleta v narodnih nošah so pridno prodajale šopke, trakove, razglednice, številke za srečolov, korijane, dole in konfeti. Liki neutrudljivim čebelicam so kramljale okoli navzočih ter nabirale prispevkov. Takaj to je ustavila pogumna Anica, tamkaj Milica in Lojsika. — Na drugem koncu si videl vrlo Rošico s prijateljico s Kalobja, kako prepričevalno je ponujala prijatelj svojo reči. Ljubko ti je prišakljala Erna, Marta in Malčika in kupil si — moral si kupiti, kar so ti nudile. Vse, vse so kazale svoje prepričanje in navdušenost za

stvar, ena je hotela prekositi drugo dražestno vabeč. S požrtvovalnostjo in veliko vnebo ste delovali gospici Golinova in Sivkova v „narodni kavarni“, ki je bila zmiraj natlačeno polna! Vsem bodi tukaj najlepša zahvala! Ta nastop bodi Vam v prijetno zavest, da ste žrtvovali svoje nežne moči v prid svojemu milemu narodu! Vaše delovanje nam je pripomoglo, da smo vkljub velikim stroškom zamogli odposlati samo od prodanih stvari še vendar lepo svotico, 150 K, glavni družbi v Ljubljano. Akoravno smo imeli podružnično zborovanje na prvem mestu, vendar nismo prišli v obilici drugega dela do tega, ter ga preložili na ugodnejši čas. Na dan veselice, kakor med pripravami so nas krepko podpirali vrli domači dijaki in drugi gospodje. — Čast jim! Vsem drugim pa — osebito vrlemu „Celjskemu Sokolu“, „Celjskemu pevskemu društvu“, „Del. podpornemu društvu“, „Narodni godbi“, dom. meš. pevskemu in tamburaškemu zboru bodi naše javno priznanje in lepa hvala. Da, lepo je bilo! Obči glas je bil — da ta veselico prvakuje mnogim v okrožju. Da še doživimo več takih!

(Shod v Spodnji Polskavi) Ta shod se je imel vršiti 16. t. m., v resnici se bo pa vršil teden dni pozneje, dne 23. avgusta. Shod je za Polskavo zelo važen in bo udeležba zagadel zelo mnogobrojna. Govorila bosta poslanec Robič in dr. Kukovec. Pozivljamo že danes k mnogo številni udeležbi.

(Razpis zdravniške službe.) Služba distriktnega zdravnika za vuzeniški okraj je razpisana. Pogoji so razvidni iz tozadnega oznanila.

(Iz Središča.) Sejem za žrebets bode v Središču dne 24. avgusta t. l. Dosti težkih pa tudi lahkih žrebet prignalo se je lansko leto na sejem, katera (zlasti težka) so se prav dobro tržila. Vabijo se konjereji in kupci — ker oboji bodo s trgovino zadovoljni posebno letos, ko je v okolici dosti lepih žrebet težkega plemena.

(Dragotinci pri Sv. Juriju ob Ščavnici.) Skromno leži naša vas med rečico Ščavnicco in zelenimi vinskimi griči ter le redko kedaj se čuje kaj o nas. Zdaj pa vendar, g. urednik, je pršel čas, ko so se tudi tukaj začeli gospodarsko in narodno zavedati, kar priča dejstvo, da so si že letos popravili in navozili cesto, kar bode mnogo olajšalo promet in da se je tukaj tudi letos ustanovilo slov. prostovoljno gasilno društvo. Napis na brizgalničnem poslopju „Bogu v čast in sosedu v korist“ naj v prihodnje priča potniku, da tudi tu biva Sloven, kateri ljubi svoj dom in želi videti svoje sosedo srečne. Nova brizgalnica se bode v nedeljo, dne 23. avgusta t. l. med službo Božjo pri farni cerkvi sv. Jurija slovesno blagoslovila ter izročila svojemu namenu. Dal Bog, da bi mu dobro služila, da bi bilo to vsaj kot malo zadostilo načelnstvu, katerega je stalo premnogo truda in stroškov. Ob enem nas pa tudi veže dolžnost, da na tem mestu zahvalimo vse čast g. dobrotnike kateri so našo težko stvar tako iz sroa podpirali in nam naklonili skupaj 273 kron. Načelnstvo gasilnega društva izreka vsem najpriščnejši: Bog plati! Prosi pa tudi vse bližnje in daljne rojake za skromno sopomoč tudi v prihodnje.

(Krapina.) Kneippovo kopališče v Krapini obiskalo je dosedaj preko 200 gostov, in če se pomisli, da je bilo kopališče odprto šele početkom meseca julija, je vendar dosedanj uspeh jako povoljen. — Med drugimi gosti je tudi rektor zagrebškega vseučilišča g. Vekoslav Klaić, držav. poslanec g. Vekoslav Spinčić, pred. g. Ivan Fabris, kanonik iz Dubrovnika, vseučiliščni profesor iz Zagreba g. Bauer in mnogi drugi odlični gosti. Dne 2. avgusta je bila veselica v kopališčnem parku v Dolcu, pri kateri priliki je tukajenje tamburaško in pevsko društvo uprizorilo opereto „Matek i Janica“, ki je izpala na občno zadovoljnost. Bili so prisotni tudi tamburaši in Vukovara, kateri so odigrali in odpeli poslanec Spinčiću pri njegovi mizi dve hrvaški pesmi, na kar se je on globoko ginjen zahvalil, naglašivši osebno, da je tu našel pravo hrvaško zavest, na kar je zopet iz tinoč gri zavrnil klic: „živio Spinčić“. Zvečer se je zaigral umetalen ogenj, na kar se je pričel prav živahen ples. S tem smo zaključili našo zabavo z željo, da nam slavno kopališčno ravnanstvo priredi še več takih izvanrednih užitkov.

Turistična pisma.

II.

Nemško pianinsko društvo „D. u. Oe. A. V.“ je zborovalo letos v Bregencu, lepem mestu ob Bodenskem jezeru od petka do ponedeljka 24. do 27. julija t. l. Zbralo se je čez 2000 nemških turistov in prijateljev planinstva.

Ker ima to društvo tudi po naših planinah svoje koče in tudi tukaj napravi pota itd., naj spregovorimo o njem par besedic. Ne, da bi navduševali naše rojake zanj, ampak da pokažemo našemu svetu, kako mogočno je to društvo in kako v edinstvu delujejo Nemci za planinstvo, dandanes prevažno stroko v narodnem in gospodarskem smislu.

D. u. Oe. A. V. (Deutsch und Oesterreichischer Alpen Verein) ima 291 podružnic in vseh članov 55.974. Za leto 1904 znaša proračun dohodkov in stroškov po 367.800 mark. Stari odbor se je znova izvolil za dalnja tri leta in stoluje za to dobo upravni odbor zopet v Inmostu. Prihodnje zborovanje je l. 1904 v Bolcanu.

Oo daleč in od blizu so prihiteli Nemci v Bregenc, da s tem izrazijo svoje veselje nad delovanjem ogromnega društva. Videli si tukaj zbrane vse sloje naroda in tudi preprosto ljudstvo je iz okolice privrelo v mesto pozdravljat svoje rojake.

Ko sem čital poročila o navdušenosti, ki je vladala te dni v Bregencu, mislil sem na naše razmere.

Žal, da je pri nas Slovincih še mnogo takih, ki ne znajo ali nočejo prav ceniti važnost planinskega društva. Tudi med takozvano inteligenco najdemo celo sovražnike planinstva. Nekateri so tako malenkostni, da iz osebnih ozirov ne podpirajo delovanja Sl. pl. društva in tudi taki „na odnjaki“ se najdejo, ki društvu nasprotujejo, ker je slučajno ta ali oni v oboru.

Toda pustimo te žalostne posameznosti ter govorimo o čem drugem.

V Savinske planine je prišlo letos že precej tujcev in veseli nas, da slišimo od vseh le besede priznanja in zadovoljstva. Te dni je pravil star mož — Nemec, ki je prepotoval že večji del Alp, da ni pričakoval v Savinskih planinah toliko naravnih krasot, tolike naravne izpremembe. Razdrapani ustri vršaci te spominjajo na Dolomite, Robanov kot in Matkov kol sta divje romantična, v tem ko idilično lepa Logarjeva dolina nima para drugod.

Na Ojstrici bilo je letos do 50 turistov. Prva sta bila dva vseučiliščnika dne 15. junija. Lansko leto bilo je vpisanih v spominsko knjigo Sl. pl. društva na vrhu Ojstrice samo 45 posetnikov te najlepše gore Savinskih planin.

Na Okrešlju se je vpisalo l. 1902 izletnikov 136; prvi bil je tam 23. junija, zadnji pa 13. septembra 1902. V Logarjevi dolini pri Puškerniku se je minolo leto oglasilo 291 turistov. To je od leta 1887, kar imam podatke najvišje število. Sploh moramo z veseljem konstatovati, da število turistov v naših planinah vidno raste.

Na Golčki planini nad Mozirjem in Rečico stoji ljubka Mozirska koča. Z ozirom na njeno krasno lego — skozi okna vidiš vso Savinsko dolino do Celja — in pa na lahek in udoben dohod, mislili bi si, da je ta koča dobro obiskovana. Žal, da temu ni tako. Premalo reklame delate Mozirjani za svojo kočol! Vsek tujec, ki pride v ta prelepi trg bi ne smel izpustiti priliko pohiteti v kočjo in na Medvedjak, od koder se vživa jako inštruktiven pogled na Ojstrico in njene sosedo.

Letos je bilo do 9. t. m. v Mozirski koči 45 izletnikov, med temi tudi en Čeh iz Noveho Bydžova, trije Dunajčani 1 Celjan in 1 Gradčan.

Koča se je postavila leta 1896 in je bila počenši s tem letom sledeče obiskana: 47, 76, 62, 51, 46, 57, 57 in letos 45.

V reklamo napraviti je pustila znana prijateljica turistik, tvrdka Zanier in sin v St. Pavlu, krasne razglednice in lepe reklame na tabli. Tudi to bode povapeševalo turistik.

Dopisi.

Iz Pragarskega. Z notico „na pragarski pošti“ posegli smo prav v sršenovo gnezdo. Vse nemškonacionalno uradništvo z „mirno odločnim“ slovenskim tajnikom vred je kar iz seba, da se je začela slovenska javnost na pragarskim Nemcem in nemčurjem očitno neljub način zanimati za razmere na tej postaji, katero sta si gosp. poštar Jakobi in gosp. postajenačelnik pl. Schwerenfeld v svoji izredni dalekovidnosti sredi slovenske zemlje izbrala za močan steber pri zgradbi „mosta do Adrije“.

Našemu dopisniku gosp. tajnik „mirne odločnosti v narodnem vprašanju“ na Pragarskem očita, da ne pozna razmer in se zato naj ne briga za nje. Hočemo tu le navesti par najbolj tipičnih „slučajev iz Pragarskega“, s katerim se je deloma bavila že slovenska javnost, da opozorimo s tem v prvi vrsti naše poslance na neznosne razmere na Pragarskem (morebiti zve tudi kaj o tem o. kr. poštno ravnateljstvo in generalno ravnateljstvo o. kr. priv. južne železnice), pragarskim Nemcem in nemčurjem pa da dokažemo, da so nam ondote razmere prav dobro znane.

Menda še ni minilo leto dni, da so prinesli slovenski časopisi senzacionalno vest, kako je na pragarski pošti nemškonacionalni uradnik N. na najpredrznejši način zmerjal nekega Slovenca in mu celo pretel da ga vrže vun — ker je govoril slovenski. Drugi navzoči uradnik se je med vsem tem prizorom zaničljivo smejal. Sicer se je dotični uradnik zbal uspeha vlozene pritožbe in s kaso popihel, in na pošti so se vršile preiskave, a kaj so koristile, kaže notica v predzadnji številki našega lista. Poštar, uradujoč sredi med slovenskim ljudstvom, še sedaj ni čutil potrebe se naučiti slovenskega jezika, ako ravno bi za izpolnitev te svoje dolžnosti imel gotovo časa dovolj in ne bi bilo treba preganjati dolgotrajne brezdelnosti po šudmarkinih zborovanjih in veselicah in v poznih urah kričati „heil“ po slovenskih vaseh, kakor se je to v nedeljo dne 2. avgusta na Sp. Polskavi zgodilo. Poštai uradniki so vsi Nemci in pripoveduje se nam, da je poštar tudi n. j. svojim uslužbencem celo pod globo prepovedoval se posluževati v medsebojnem pogovoru slovenščine. Z brezobzirno strogostjo bi bili primorani postopati, ako zveemo, da je na stvari kaj istinitega. Kako se ravna s slovenskimi časopisi na pragarski pošti, se je čitalo še zadnjič.

Vkljub temu pa g. Lerch še vedno misli, da ima pravico čitati „Domovino“ na pošti, še predno se ista odpošlje naročnikom; in da stori nekaj premembe, hodi jo čitati iz Pragarskega na Sp. Polskavo v ondotni „urad“, kakor prav na nemčurski kramar svojo šnopsarijo imenuje. Gosp. Lerch naj si zapomni enkrat za vselej, da nima pravice se posluževati časopisov drugih naročnikov. Ako ga „Domovina“ zanima, naj si jo naroči; morebiti pride sčasoma do spoznanja, da ni na njem vse pristno nemško, četudi je doma tam daleč iz „rajha“ — št. Lovrenca nad Mariborom!

In o. kr. priv. južna železnica s postajenačelnikom pl. Schwerenfeldom vred! Ali se ne pravi to, kar uganja uradno oboje te od države s privilegiji obute železnice, naravnost zistoma tično hujskati in širiti nestrpnost in nemški duh med naše ljudstvo? Gosp. postajenačelnik in — sedaj slučajno s tremi izjemami — vsi številni uradniki niso samo popolnoma slovenščine nezmožni (čemu neki? ko pa v vsej okolici ni najti niti 2% nemščine zmožnega prebivalstva!), ampak se človeku dozdeva, kakor da bi tekmovali v sovraštvo do vsega, kar je slovensko. Koliko se izživa tu od strani uradništva z „šudmark“-vžgalicami, s trakovi in na mnoge druge načine, je že neznosno. Da tvori uradništvo edino oporo „šudmark“-država, smo že poročali. In ker vključ strastni agitaciji med ljudstvom iz okolice ni bilo možno dobiti dovolj odpadnikov za „šudmark“ in njene vsenemške namene, ustanovilo se je nedavno drugo društvo, ki za slednje „šudmarki“ podobne cilje, samo pod navidezno nedolžnim imenom „Verschönerungsverein“. Pod to firmo vnema vsenemški kramar Lerch, o. kr. poštar, postajenačelnik in njegovi na-

cijonalni uradniki nezavedne kaline iz okolice za širjenje „nemške kulture“. Kako možato so od dali vsi ti svoje glasove pri zadnjih volitvah na Sp. Polskavi v prid nemčurski stranki! — dokaz da so o delovanju „Verschönerungsvereina“ ne motimo. Kako lepo organizirano je nastopilo vse nemško uradništvo s pl. Schwerenfeldom na čelu ob isti priliki! Znano je že davno in daleč, da je v družbi pragarskega uradništva glavna kuhinja vseh nemčurskih nakan glede okolice, in lani smo poročali, da se imajo kmetje na Spod. Polskavi edino uradništvu iz Pragarskega zahvaliti, da gospodarijo dejanski v občini oholi nemčurji. Tako slavi uradništvo o. kr. pošte in o. kr. priv. južne železnice zmagooslavje nad slovenskim ljudstvom!

In h koncu hočemo opozoriti še na eno dejstvo, ki je za naše narodne razmere na Štajarskem (in ne samo tu!) prav tipično in ki za služi, da mu odločilni narodni krogi posvečujejo več pozornosti.

Prvo vprašanje g. pl. Schwerenfelda, ako hoče imeti kak okoličan delo pri železnici, ni, kakor bi se pričakovalo, kakšno delo želi, ali ga je zmožen itd., ampak čisto nekaj drugega, namreč: „Verstehen sie deutsch?“ In kdor bi le upal ziniti, da ne, ne dobi zasluzka, pa naj bi še bil tako priden delavec. Čemu neki je nemščina prvi pogoj? Delo samo je še vendar internacionalno? In s tuji delavec ne pride v dotiko, uraduje tudi ne! Da, da, rabi jo, to blaženo nemščino, pa zakaj? Da se more razumeti na lastni slovenski zemlji s slovenščine nezmožnimi nemškonacionalnimi, od bogvekod k nam nasejanimi uradniki o. kr. pošte in o. kr. priv. južne železnice! Zato, da lahko cela čreda Nemcev pri o. kr. uradih na naši zemlji mirno uživa kruh, ki jim ga ne more dati njihov narod, da lahko uganja vsenemške burke in prireja „šudmarkine“ veselice, namesto da bi se učili jezik ljudstva, za katero so tukaj, se silijo naši delavci učiti se nemščine; da more naš kmet prerediti na domači zemlji sto in sto tujih uradnikov, sili se ga, da za drage denarje gradi nemške šole, da se ondi cela leta premleva blažena nemščina, poleg tega pa se vse drugo, kar je potrebno, da se v šoli nauči, zanemarija!

Ni čudno, da se ravno delavski stanovi na Slovenskem, ki iščejo zasluzka pri železnici in v uradih, tako povsod zavzemajo za nemško šolo; vide Črešnjavec, Štore, Šiška itd! Ni čudno, da se naš kmet poteguje za nemško šolo, katera je v prvi vrsti kriva njegovega slabega stanja. Saj tudi pijanec išče leka svojim strastem v žganju!

Nemško uradništvo slavi zmago slavije nad slovenskim kmetom!...

Mnogo bi še imeli povedati! Toda premišljujoč te žalostne razmere, ustavlja se nam b. seda. Kaj storiti?

Ljudstvu vsestranski pouk, da se bo zavedalo svojih pravic in spoznalo svoje pijavke, vodilnim krogom več zanimanja za „delovanje“ uradništva, našim poslancem pa krepek nastop za naše pravice!

Gradec. (Izkaz daril, došlih „Pod pornemu društvu zaslovenske visokošolce v Gradcu“.) — V šolskem letu 1902/3 so do začetka II. semestra poslali imenovanemu društvu nadalje podpore:

Po 4 krone so poslali: gospa. Helena Bardek, posestnica v Ljubljani; Josip Berlig, trgovec v Rogatcu; J. Čelšnik, o. kr. oficijal v Brežicah; Dragotin Dolenc, o. kr. pristav pri najvišjem računištvu na Dunaju; Karol Florian, knjigar in posestnik v Kranju; dr. Konrad Janežič, odvetnik na Voloskem; Jak. Krušič, župnik v št. Andražu, Velenje; Janez Lenart, nadžupnik v Šmartnem pri Slov. Gradcu; Terezija Lisec, poštarica v Borovnici; Matejevič v Gorici; Martin Petelin, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ig. Pokorn, o. kr. gimn. prof. v Mariboru; dr. Janko Ponebšek, o. kr. davčni nadzornik v Novem mestu; Lavoslav Schwentner, knjigar v Ljubljani; + Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru; Fran Svetič, vzgojevalec v Hauensteinu na Češkem; dr. Ivan Svetina, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Anton Šantel, o. kr. gimn. prof. v Gorici; Josip Šuman, o. kr. dvorni svetnik v Ljubljani; Tomaž Tollazzi, trgovec in posestnik v Logatcu; Fran Veršec, o. kr. notar v Savelci;

Jakob Wang, o. kr. gimn. prof. v Beljaku; Andrej Zamej, stolni dekan, vitez žel. kr. III. v. itd. v Ljubljani; Dragotin Žagar, deželni blagajnik v pok. v Ljubljani; Martin Žunkovič, o. kr. stotnik v 3. peh. polku v Kromčihu.

Po 3 krone so poslali: Henrik Angerer, dekan v Celovcu; I. C. Demšar, trgovec in posestnik v Železnikih; Jakob Kavčič, o. kr. gimn. prof. v Mariboru; V. Kolar, provizor v št. Pavlu; Martin Meško, župnik pri Kapeli; Josip Murša, posestnik in tovarnar v Krapju pri Ljutomeru; Fran Berlec, posestnik Kandiji pri Novem mestu je poslal K 2-20.

Po 2 K so dali: Josip Boncelj, trgovec in posestnik v Železnikih; Fran Eller, nadučitelj pri Mariji Ziljski; Rudolf Eadlicher, o. kr. okrajni tajnik v Ljubljani; Vladimir Fabiani, poštar v št. Lenartu v Slov. goricah; Anton de Gloria, trgovec v Logatcu; + Karol Ludovik Huth, o. kr. vojaški župnik v Ljubljani; Fran Kadišnik, trgovinski blagajnik v Ljubljani; Alojzij Knsfelo, adjunkt o. kr. držav. železnice v Beljaku; Milka Kolšek v Šostanju; Jakob Korošak, kaplan pri Sv. Duhu pri Luč.; Matija Ljubša, kurat v kaznišnici v Gradcu; M. Ražun, župnik v št. Jakobu v Rožni dolini; Rihard Šeber, tiskar v Postojni; Josip Vidmar, župnik v Žireh; Ivan Vrhovnik, trnovski župnik v Ljubljani; Anton Zupan, o. kr. gimn. prof. v Kranju; + Andrej Žumer, šolski ravnatelj in nadzornik v Kranju (Konec prih.)

Narodno-gospodarske novice.

Zakaj vse je med neprecenljive vrednosti?

(Piše Iv. Vuk.)

Majhne, neznatne žuželke s budim želom so za človeka velike, rekel bi neprecenljive kristi. Od čebele se lahko učimo marljivosti, ona je človeku najbližja. Največjo skrb ima za svoj dom, za svojo hišo. Saj se v njem množi, v njem živi in naklada svojo brano. Ni gzdava pri izbiranju svojega stanovanja. To sme biti, zunaj kakršno hoče. Navadna škatlja, slamnat koš, še celo slaba votlina drevesa — ji je po volji. Znotraj je pa vse drugače. Tu lahko rečemo, da je čebela prava umetnica. Vse je okusno urejeno, vsak kotiček izrabljen, sploh vse na svojem mestu. Znotraj mora biti suho, toplo brez vsakega smrada. Da je snaga pol zdravja, zna tudi čebela. In nje pridelek, sladki med? Kdo ga še ni okusil, ta naj stori brž, da bo vedel, kaj je med, kaj je nektar, katerega so pili nekda paganski bogovi.

V novejšem času je čebelni med stopil skoraj popolnoma v ozadje. Odkar so spoznali sladkor, je zgubil med priljubljenost in diči le še mizo bogatina. Kakor posveti blak nočno tmino, tako je posvetila kemija za živila v tmino pozabljenosti medu in pokazala njegovo pravo vrednost in silni pomen za zdravje v pravi luči. Čudež je strmel svet in se čudil, kako je mogel toliko časa zametavati dragoceno zaklade, ki so nako-pičene v medu. Kemija je čudna beseda in ni prava Slovenka. Hrvati pravijo včas „ločba“, ker se ločijo snovi. Kemija, to je ona najnovejša veda, ki nam je razkrila marsikaj novega in skritega, v čem smo prej tavali v temnem labirintu in ne vedeli izhoda. Razkrila nam je tudi skrivnostne sestavine medu. Med namreč sestoji iz 75% sladkorja. Ostali 25% so voda, eterična olja, rastlinske soli in nekatere mravljinje kislina. Ker tvori tedaj sladkor 3/4 cele mase, je med od vseh sladkornih hranil najbolj. Za življenje največje važnosti med brezdušičnimi hranili pa zavzemajo prvo mesto sladkorna hranila, ker pospešujejo redno prebavljanje. Da nam je to jasno, moramo si predstaviti, da brez živahnega izmenjavanja rednih snovi človeško telo ne more obstati. Če je človek dan na dan vžival eno in isto hrano, oslabi popolnoma in v krivo deželo ni daleč. Zato potrebna vsak človek, posebno pa otrok in starec sladkorja, da obrati življenje v pravem tiru. Kar bodi misliti omenjeno, da vsak sladkor, ki se prodaja ni za zdravje; nekateri škodujejo zoham (Roka Drupa) radi jabolčne kisline, drugi pa poverčajo grizenje itd.

(Konec prih.)

V večji vasi na Spodnjem Koroškem se daje

prodajalnični prostori

obstoječi iz prodajalnice, kuhinje, izbe za stanovanje, dvoje skladišče in dveh kleti

takoj v najem.

Najemnina je jako nizka!

Najlepša lega, tik župne cerkve, sredi vasi, pred hišo se križajo ceste, ob državni cesti, le dobre pol ure od kolodvora, vsak dan trikratna vozna pošta. — Pisma naj se blagovolijo pošiljati pod: „P. 222“, poste restante, Pliberk, Koroško. (347) 3-1

Razpis zdravniške službe.

V Vuzenici ob Dravi (Saldenhofen) se razpisuje služba distriktnega zdravnika z letnimi dohodki 1200 kron in obširno privatno prakso.

Mesto se odda 1. prosinca 1904.

Prošnje naj se vložijo do 15. septembra t. l. pri podpisnem odboru.

Distriktni odbor Vuzenica, dne 4. avgusta 1903.

(340) 2-1 A. MEAVLJAK, načelnik.

Št. 660.

(337) 1

Razpis natečaja.

Mesto učitelja in ene učiteljice ženskih ročnih del.

1. Na šolski podružnici v Lokavcu (II kraj. razr. in prosto stanovanje) spadajoči k šoli Loka pri Zidanem mostu je s pričetkom zimskega tečaja 1903/04 mesto učitelja stalno eventuelno začasno popolniti.

2. Nadalje se popolni na dvorazrednici pri Sv. Stefanu, okraj Šmarje, formalno usposobljene učiteljice ženskih ročnih del z normalno za 52 tednov preračunjeno okroglo remuneracijo letnih 240 kron, proti 5 urni dolžnosti poučevanja na teden, oziroma mesto pomožne učiteljice ženskih ročnih del s primerno remuneracijo okroglih 127 kron proti enaki poučevalni dolžnosti.

Pravilno opremljene prošnje se imajo postaviti potom vložiti do dne 31. avgusta 1903 pri krajnem šolskem svetu.

CELJE dne 31. julija 1903

Hiša z lepim vrtom

(348) 3-1

na Spodnjem Štajarskem, blizu železnice, se zaradi preselitve po nizki ceni proda ali na več let da v najem. Priložno za kolarja ali mizarja.

Naslov pove upravništvo „Domovine“.

Hmeljarsko društvo

javi, da se bode letos obiranje hmelja pričelo v ponedeljek, dne 17. t. m. Tuji obiralci se pozivljajo, da pridejo v obilnem številu. Za vsak škaf obranega hmelja plačalo se bode povsod po 6 krajcarjev ali 12 vinarjev.

(326) 2-2

Društveno vodstvo.

Sprejemem dva učenca

dobrih staršev v svojo trgovino z mešanim blagom. Franc Ks. Petek, Ljubno, Savinjska dolina.

(325) 3-2

UGODNA PRILIKA!

• Posestvo •

• • v bližini Celja • •

obstoječe iz ravnih tovarniških poslopij in stanovanj, s konstantno vodno silo, v bližini premogokopov, tik okrajne ceste, v lepem, zdravem kraju ležeče, ure oddaljeno od železniške postaje, za mlin ozir. za manjšo industrijo zelo pripravno (339) 3-3

se proda po jako nizki ceni.

Naslov pove upravništvo tega lista.

Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadno drevje, z mešalom za mešanico iz bakra in vapna, tako da se naenkrat na dve strani brizga, brizgalnice (štrecalke) za sadno drevje z natančno namerjeno petrolmešanico, svetilnice na aceten, da se ulove leteči hrošči, hidravlične stiskalnice za vino, stiskalnice za vino in ovočje z diferencialnim pritiskom, stroje za drobljenje stiskalnice, čisto nove mline za grozdje, nove priprave proti peronospori in za žveplanje, kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo kot za posejstvo kot po najnižjih tovarniških cenah.

✗ sesalke za vino, ✗ cevi za vino, ✗ zbiralnike (trieure), mlatilnice, vitale (gepel) itd. razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah.

IG. HELLER, DUNAJ, II. Praterstrasse 49.

* Ceniki zastoj in franko. *

(19) 16-16

* Dopisuje se v vseh jezikih. *

Prodajalka

ki bi bila tudi gospodinjstva vajena,

se išče za špecerijsko trgovino.

Ponudbe pod „Št. 85, na deželi“ upravništvu „Domovine“ v Celje. (336) 3-3

Lepa soba

s kuhinjo in drvarnico se odda s 1. septembrom.

(341) 2-2

Kje, pove upravništvo „Domovine“.

!! POZOR !!

Vsem, kateri bolehajo na želodcu in težki prebavi

daje gotovo pomoč in pov. ača izgubljeno zdravje

edino prava

Germanova zdravilna življenska esenca

katera je nenadkriljivo sredstvo in deluje z največjim uspehom pri vseh želodčnih boleznih, kakor: slaba prebava, pomanjkanje teka, želodčna oteklina, napihovanje, podrigovanje, zgaga, zlatenica, omotica, glavobol, krči itd. Germanova življenska esenca pomaga proti jetrnim in sleznim boleznim, proti hemoroidom, čisti pokvarjeno kri in izločuje vse nečiste sokove iz krvi.

Germanova življenska esenca odganja zastale vetrove in neznosne gliste, a s tem, da povrača izgubljeni tek in voljo do jedi, donša mnogo k okrepitvi telesa!

Germanova življenska esenca je pomagala že več ljudem, kateri so jako veliko potrošili za razna zdravila brez uspeha, kateri se pomoči niti več nadejali niso.

Germanova življenska esenca se pripravlja iz blagodelujočih, povsem neškodljivih rastlinskih sokov, je jako prijetnega, nekoliko grenkega okusa, tako da ga lahko uživajo tudi občutljive osebe, ženske in otroci, kateri drugih zdravil ne morejo jemati.

Cena steklenici 1 K 40 v, s pošto se ne pošilja manj nego 2 steklenici, za spremnico in odpravo 40 v več, in to samo po povzetju ali če se znesek pošlje naprej.

Glavna zaloga, kamor naj se vse naročbe naslovijo

K. GERMANA lekarna „pri črnem orlu“ v Belovaru, Hrvatsko.

V znak pristnosti ima vsak zavitek tiskano ime tvrde Lekarna K. GERMANA orlu“ K. Germana v Belovaru. Zato zahtevaj izrecno pristno Germanovo življensko esenco; ako pa ti se ponudi druga, za katero bi se trdilo, da je boljše ali pa ravno tako dobra, je ne vzemi, temveč jo naroči po pošti, ako je tamkaj ne dobiš. (263) 9

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12.

priloga svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jarka, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lita železa, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, bila in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehnične, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbo, hišo, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lpenka, trsje za obijanje stropov (štorja), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa šindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih krišev. *

Postrežba točna

Cene nizke.